

KALENDARZ

Dziś św. Julji P. M.
D. 23 „ Dezyderjusza B.
„ 24 „ Zesł. D. św., Joanny
„ 25 „ P. św. Grzegorza VII.

Cena ogłoszeń.

Za pierwsze 6 wierszy kop. 25,
za każdy następny wiersz po k. 3.

KALISZANIN,

TERMOMETR

Dziś	rano	w poł.
Ciepła	6	10

BAROMETR

Wczoraj }
Dziś } pogoda niestała.

GAZETA MIASTA KALISZA I JEGO OKOLIC.

Piątek dnia 22 maja 1874 roku.

Kaliszanin wychodzi 2 razy w tydzień, t. j. we Wtorki i Piątki w południe. — **Cena Kaliszanina:** kwartalnie: rs. 1 kop. 20, za przesyłkę pocztą kop. 40; miesięcznie kop. 40, za odosłanie po kop. 5 miesięcznie; numer pojedynczy kop. 6. — **Prenumeratę przyjmują:** w Kaliszu: główny kantor w drukarni wydawcy W. Hindemitha, i miejscowe księgarnie, oraz w Sieradzu księgarnia Rubinsteina. — Artykuły nadsyłane zwracaniem nie będą.

Rozporządzenia Rządowe.

Dodatek do artykułu 53 Ustawy o obowiązku służby wojskowej.

Lista zakładów naukowych z podziałem ich na kategorie pod względem odbywania obowiązków służby wojskowej.

(Ciąg drugi).

O karach za naruszenie praw o obowiązku służby wojskowej.

Druga kategoria — średnie zakłady naukowe.

a) W wydziale duchownym wyznania prawosławnego:

Seminarja duchowne (dla tych, którzy przeszli kurs nie niżej drugiej klasy).

b) W wydziale ministerstwa oświecenia publicznego:

Gimnazja, w tej liczbie gimnazjum Cesarskiego towarzystwa filantropijnego (dla tych, którzy przeszli kurs nie niżej od szóstej klasy).

Niższe nowogrodzki Aleksandrowski instytut.

Instytut języków wschodnich Łazarewów (dla tych, którzy przeszli klasy ogólne).

Rycerska szkoła farna w Rewlu.

Kolegium Pawła Gałagana w Kijowie.

Szkoły przy kościołach obcych wyznań, w St. Petersburgu: przy kościele św. Piotra, przy kościele św. Marka i przy kościele reformowanym, i w Moskwie przy kościele ewangelickim św. Piotra i Pawła.

Liceum Cesarzewicza Mikołaja w Moskwie (dla wychowawców kursu gimnazjalnego).

Gimnazja prywatne.

Szkoły realne tak siedmioklasowe, jak i sześcioklasowe.

Wyższa szkoła rzemieślnicza w Łodzi.

Szkoła handlowa w Odessie.

Instytuty nauczycielskie, utworzone na zasadzie Ustawy z 31 maja 1872 r.; dla przysposobienia nauczycieli szkół miejskich.

c) W wydziale ministerstwa Dworu Cesarskiego:

Cesarska akademja sztuk pięknych (dla tych, którzy otrzymali stopień klasowych artystów 3-ej klasy i nieklasowych artystów we wszystkich gałęziach sztuk pięknych).

Szkoła malarstwa, snycerstwa i architektury, będąca przy moskiewskim towarzystwie artystycznym.

d) W wydziale ministerstwa finansów: Moskiewska praktyczna akademja nauk handlowych.

Uralska szkoła górnicza w Jekaterynburgu.

Klasy żeglarskie 2-go i 3-go rzędu, założone na zasadzie Ustawy 27 czerwca 1867 r.

e) W wydziale ministerstwa wojny:

Korpus paziów Jego Cesarskiej Mości (dla tych, którzy przeszli klasy ogólne).

Finlandzki korpus kadetów (dla tych, którzy przeszli klasy ogólne).

Gimnazja wojskowe (dla tych, którzy przeszli kurs nie niżej od szóstej klasy).

Seminarjum nauczycielskie w Moskwie.

Specjalne szkoły wydziału artylerji, pyrotechniczna i techniczna.

f) W wydziale ministerstwa marynarki.

Szkoła morską w St. Petersburgu (dla tych, którzy przeszli klasy ogólne).

Morska techniczna szkoła w Kronsztadzie (dla tych, którzy przeszli kurs ogólny).

g) W wydziale ministerstwa spraw wewnętrznych.

Seminarja duchowne rzymsko-katolickie i ormijańsko-gregorjańskie.

Konserwatorja Cesarskiego ruskiego towarzystwa muzycznego (dla tych, którzy otrzymali atestata).

h) W wydziale ministerstwa sprawiedliwości. Szkoła topografów mierniczych.

i) W wydziale instytucji Cesarzowej Marji. Gaczyński Mikołajewski instytut sierot.

Szkoły handlowe: St. Petersburgska i Moskiewska.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

— Najjaśniejszy Pan, w skutek przedstawienia Ministra Spraw Wewnętrznych zgodnie z uchwałą Komitetu Ministrów, Najmilszemu raczył, 5 kwietnia r. b., udzielić orderu: p. o. Makowskiego lekarza powiatowego Teofilowi Darckiemu;—św. Anny 3-ej klasy i lekarzowi m. Warty, lekarzowi Ignacemu Kaczkowskiemu—św. Stanisława 3-ej klasy, za bezpłatne przez nich leczenie wojskowych.

Rozporządzenia Władz miejscowych.

— Z powodu mającego nastąpić w jaknajkrótszym czasie ułożenia na Gubernję Kaliską i m. Kalisz listy wezwań do odbyć się mającego w b. r. powołania mieszkańców o wypełnienie powinności zaciągowej na zasadzie zatwierdzonej w d. 1 listopada z. r. ustawy o tejsze powinności, Rząd Gubernjalny ogłasza niniejszem, że młodzi ludzie, na których odbycie takowej w r. b. przychodzi, a którzy pragną dopełnić jej nie w tych miejscowościach, gdzie w księgi stałej ludności wpisani zostali, lecz w innych, obowiązani są na

ZARĘCZYNY MACOCHY.

KOMEDJA WIERSZEM W DWÓCH AKTACH,
przez J. M.

(Ciąg trzeci).

ZMIANA.

Salon wychodzący na ogród. Środkowe drzwi otwarte. Na lewo i prawo drzwi poboczne. Na przodzie sceny stół, na nim kilka książek.

Scena IV.

HELENA siostra i HELENA córka.

CÓRKA.

Nic ciociu! o tem nikt mię nie przekona z ludzi.

SIOSTRA.

Wierz memu doświadczeniu, drogie moje dziecię! Miłość często po ślubie zjawia się na świecie.

CÓRKA.

Pozwól mi o tem wątpić — nie mogę dać wiary... Bym mogła kochać radcę — on brzydki i stary.

SIOSTRA.

Brzydki... o nie!... choć prawda, rysy jego twarzy...

CÓRKA.

Rysy? — mów ciociu: „zmarszczki.”

SIOSTRA.

Czyliż tylko starzy Mają zmarszczki?— Ot ja mam lat..... mm!... za- [pomniałam,

A i ja nie wiem, zkąd już tych zmarszczków do- [stałam?

CÓRKA.

Mów ciociu, co chcesz tylko, choć to myśl mą drażni, Ja dla radcy nie czuję nic oprócz przyjaźni.

SIOSTRA.

Więc nacóż dałaś słowo?

CÓRKA.

Taka ojca wola, Bym poszła za starego, gdy nie za Karola... On w tym związku nie widzi strasznego ciosu Jaki sercu zadaje: przeciwnie! on sądzi, Że znajdę w nim szczęśliwe zapewnienie losu. Ah!... przez miłość ojcowską, jak, niestety! błędził...

SIOSTRA.

Zatem ty się poświęcasz?

CÓRKA.

Cóż robić mam biedna? Czyżem taką ofiarą w świecie sama jedna? Ah! gdyby to choć syn był...

SIOSTRA.

Nie narzekaj duszko! A może też Bóg zrządził, że twych wdzięków krasa, Twój posag, a co główna, twe dobre serduszko, Nie wpadną w dzikie szpony tego Lowelasa; Ma być straszny bałamut... każdy ci to powie!

CÓRKA.

Słyszałam, z bałamutów najłepszy męzowie... Każdy wrzając młodości spleca dług konieczny. Lecz jedno w nim mię gniewa... dlaczego niegrzeczny? Czemu chociaż zobaczyć mię nie był ciekawy?

SIOSTRA.

Gbur, powiedz, wstyd przynosi dla całej Warszawy! Za to znów dla starego mam cześć nieustanną. Bierze cię, nie chcąc, abyś wiecznie była panną. O! bo tak ludzie mówią, (ja zaś ludziom wierzę), Że straszna rzecz nią zostać..... i chociaż w tej [mierze

Nie wiem, co Bóg przeznaczy, lecz drzę na myśl [samą,

Bym była zawsze ciocią: już wolę być mamą! Sama powiedz, co to świat powiedziałby na to, Że ty, będąc młodziuchną, piękną i bogatą, W czasach, gdzie poszukują i wdzięków i grosza, Od tego sowizdrzała dostałaś odkosza; Za to samo już radca wart z tobą być w parze.

CÓRKA.

Ja też starać się będę wszystkimi siłami Odwdzięczyć jego dobroć: lecz pomiędzy nami Będzie zawsze ta postać, o której snię, marzę....

SIOSTRA.

Któż to taki?

CÓRKA.

Wiesz ciociu... poszukaj w pamięci.

SIOSTRA.

Aha! już się domyślam, kto twe serce nęci, To pewno ów szatanek?

zasadzie 120 art. rzeczony ustawy już teraz i nie później jak 1/13 czerwca r. b. przedstawić pod tym względem według załączonej formy*), deklaracje, gminnemu lub miejskiemu Zarządowi, u jakich zapisani są w księgach stałej ludności.

Do tego dodaje się, że z prawa odbywania powinności wojskowej nie w miejscu zapisania do ksiąg stałej ludności, korzystają na podstawie 119 § ustawy, tylko te osoby, które w miejscowości podległej temu okręgowi powołania, zamieszkuje za paszportem nie mniej trzech miesięcy od dnia oznajmienia o wyborze okręgu, albo mają w niej rodziców posiadających własność nieruchomości, albo nakoniec same władają podobną własnością w oznaczonej miejscowości.

Przewodniczący (podp.) *Rybnikow.* — Członek Zarządu Gubernjalnego, czuwający nad dopełnieniem powinności wojskowej (podp.) *Bergholz.*

*) Forma deklaracji znajduje się w kantorze Redakcji, gdzie każdemu na żądanie udzieloną zostanie.

Wiadomości miejscowe i okoliczne.

— Niejako dodatek, ale bardzo powabny do datek do parku, stanowi aleja Józefina, zeswami kasztanowemi drzewami. Zaopatrzona w dostateczną liczbę nietylko dogodnych, ale nawet eleganckich ławek, daje miły wypoczynek w cieniu dla starszych, czuwających nad zabawami młodszego pokolenia. A jednak od niejakiemu czasu zaczyna się tam zakradać pewne nadużycie, o jakiego powściągnięcie zapewne postarają się ci, którzy piastują odpowiedzialność ku temu władzę. Nadużyciem tem jest wjeżdżanie konno, czasem po trzech naraz, w sam środek alei, jak gdyby zamało było dwóch dość szerokich ulic, z każdej strony alei. Nietylko, że tym sposobem niszczy się wła-

sność miejska, ale nadto mogą być wypadki strącenia jakiego dzieciaka, czemu zapobiedz należy.

— Związany od niedawnego czasu chór amatorów śpiewu kościelnego pod kierunkiem p. Melcera, da się słyszeć poraz pierwszy w niedzielę podczas summy w kościele S. Mikołaja, gdzie wykonanemi zostaną: Msza Gounod'a in C. dur; podczas *Offertorium* „Hymn do Bogarodzicy” chór czterogłosowy bez akompanjamentu, kompozycji Złotaszewskiego; na *Benedictus* „Zdrowaś Marjol” utworu Michała Hertza, na solo baryton, odśpiewa sam p. Melcer. Solowe partje we mszy wykonają pp. N. T. Cz. i P.; partję zaś organową odegra p. B.

— Jeden z prawników tutejszych p. W. J. przechadzający się z żoną po drodze wiodącej do Rypinka, był świadkiem barbarzyńskiego obejścia się niejkiej R. z piętnastoletnią może dziewczyną, którą też okrutnica, niedość, iż była bez pamięci aż do utraty przytomności, ale nadto w bezwiednym już jej stanie, uchwyciwszy za włosy tłukła głową o stojące w pobliżu drzewo. Pan W. J. upoważnił Redakcję do powołania się na niego, w razie, gdyby władza zażądała w tym względzie szczegółów.

— Do mającego się już wkrótce ukazać zbioru pana Adama Chodyńskiego pod ogólnym tytułem „Calissiana” nadeszły wykonane w Lipsku, w stynnym na świat cały zakładzie Breitkopfa drzeworyty, wystawiające zewnętrzny widok kościoła OO. Reformatorów w Kaliszu, oraz dwóch kaplic w tejeże świątyni. Wykonanie tych ilustracji przepyszne, na pierwszy rzut oka każdy bierze je za staloryty. Tekst będzie w formacie wychodzących obecnie przy „Tygodniku Ilustrowanym” powieści Kaczukowskiego, jeszcze na piękniejszy, bo satynowanym papierze, elzewirskim drukiem. Wydaniem wspomnianego zbioru p. Napoleon Wartski, księgarz tutejszy, wielce się zasłużył publiczności.

— Pojutrze (d. 24 b. m.), w kościele OO. Fran-

ciszkanów, grać będzie orkiestra pod dyrekcją p. L. Lewandowicza, gdzie wykona Mszę (C. Major) kompozycji Witaska.

— W dniu wczorajszym o godz. 8 i pół wieczorem, na Nowo-Miejskim rynku około domu p. Dąbrowskiego w obecności JW. Gubernatora, odbył się przegląd straży ochotniczej kaliskiej. Dzielna postawa tego doborowego hufcu, szybkość i energia działań, przy uroczym świetle bengalskiego ognia zajmujący przedstawiały widok.

— Wczoraj o siódmej rano gęste kłęby dymu z domu Nr 181 przy ulicy Wrocławskiej (gdzie księgarnia Fingerhuta) zgromadziły mnóstwo ciekawych w około. Było to zajęcie się sadzy, które w krótkim czasie ugaszono, bez alarmowania straży ogniowej, a które, pomimo starannego cotygodniowego czyszczenia kominów, wynikało przy topieniu cukru do pierników, w piekarni do fabryki tychże należącej.

— W dalszym ciągu złożyły na ciborium za pośrednictwem pani Kruszyńskiej panie: Czerwińska rs. 1, W. Kryńska rs. 1, Stefanja Grabowska kop. 50, W. M. kop. 30; nadto powodowały czcigła dla sztuki p. Alfons Hurtig złożył rubla.

— (Art. nad.) — Niejednokrotnie czytać można w „Kaliszaninie” o karach policyjnych wymierzanych na piekarzy, rzeźników, właścicieli domów i t. p. Ta przecież w ogłoszeniach tych bywa różnica, że Sz. Redakcja nazwiska ukaranych profesjonalistów wypisuje w całości, a ukaranych właścicieli oznacza numerami domów. Rozumiećmy dobrze, iż delikatność jest tego przyczyną. Kiedy przecież zapatrzymy się na to ze strony sprawiedliwej, uznać musimy, że jednostajność w tej mierze powinna być przyjęta; powiemy nawet, że właściciel domu niedbający o jego czystość i za nieporządek karany, skąpstwem lub niedbalstwem swoim szkodzi tak zdrowiu mie-

CÓRKA.

Ciocia się nie myli,

Jego obraz wryty w sercu do tej chwili;
Bo też to nie był szatan, ale anioł czysty...
Postać taka wspaniała, chód pewny i zręczny,
Maniery wykwiłtne... głos taki srebrzysty,
Tak pełen przekonania, tak słowiczy, dźwięczny...
Lecz cicho! papo idzie...

Scena V.

CIŻ i p. ŻALICKI.

ŻALICKI.

Dzień dobry Helenki!

(całuje je obiedwie).

SIOSTRA.

Już na nogach? tak rano?

ŻALICKI.

Na nogach panienci,

A ja... gospodarz... dziwy obudzam, że wstaję
Trochę raniej i różne rozkazy wydaję.
Wszak ja już byłem w stajni i na sianożęci,
W kuchni, piekarni, młynie, jednym słowem wszę-
[dzie;
Bo jak tylko wszystkiego nie mamy w pamięci,
To będziem wodę warzyć i woda z niej będzie.
O czemżeście mówili?

SIOSTRA.

O czemże dziewczeczki

Mówią zwykle? nie zgadniesz?

ŻALICKI.

Nie! ani troszeczk!

Lecz pozwólcie mi usiąść, gdyż mię bolą kości.
Więc o czem mówiliście?

SIOSTRA.

O czem?... o miłości.

ŻALICKI.

Biedna moja siostruniu! to daremna praca,
Po co o tem rozmawiać, co nigdy nie wraca;
Z wiosny twej znikły ślady — lata dawno niema,
Pozostały jedynie: *jesień* oraz *zima*.

SIOSTRA.

Dałbyś pokój tym żartom...

ŻALICKI.

Żartom? ... o nie wcale!

A że tak jest w istocie, ty wiesz doskonale.
Która pragnie iść za mąż, niech siebie zapyta,
Czy ma wszystkie potrzebne na to rekwizyta:
Młodość, piękność i dobroć? Bez tych trzech warunków,
Pomimo koligacji, pomimo stosunków,

Żadna za mąż nie pójdzie: powiedz między nami,
Co też stało się z twemi już rekwizytami?

SIOSTRA.

Pan brat w te rekwizyta niema prawa wglądać...

ŻALICKI.

O! Boże mię zachowaj... bym miał tego żądać,
Już cię od niedyskrejsi zastąpi siwizna...
Co się tyczy mej córki, to i wróg mi przyzna,
Że to jest istny anioł... jest piękna i młoda,
Jest dobrą, więc w małżeństwie może być ostodą.

CÓRKA.

Papo! ty mię rumienisz twojemi pochwały!

ŻALICKI.

Rumień się! o tak... rumień moja drogie dziecię;
Rumieniec u dziewicy, wszak to powab cały!
Prawdziwych dziś ramieńców niewiele na świecie...
Nie umiem ci opisać, jaką czuję radość,
Że najszczerzszym życzeniom moim czyniąc zadość,
Memu rękę oddajesz dziś przyjacielowi.

SIOSTRA.

Poprzednio's ją sam przecie chciał oddać synowi.

ŻALICKI.

Nie wspominajmy o nim... Helcia ojca bierze.

CÓRKA.

Tak... lecz przez wzgląd na papę, bo powiadam

[szczerze,

Wolałabym młodszego.

ŻALICKI.

Stary człowiek prawy!

Może już nie do tańca, ani do zabawy,
Ale ma za to inne... szacowne zalety...

(do córki).

Jednak idź aniołeczku, dokończ toalety,
Goście wkrótce się zjadą... Idź moja radczyni!

(Helenka odchodzi wzdychając).

Scena VI.

ŻALICKI i SIOSTRA.

ŻALICKI.

Biedne dziecię! westchnęła...

SIOSTRA.

Przymus sobie czyni,

Więc jakże ma nie wzdychać?

ŻALICKI.

Eh! do palarusza!

Mówisz jakby na mękach... któż ją tu przymusza?

Przecież sama ma tyle rozsądku i taktu,
Że czuje całą ważność tak wielkiego aktu

Jak małżeństwo... wie o tem, że w małżeństwie

[trzeba

Przed miłością, wdziękami, szacunku i chleba;
Nie takes ty wzdychała, kiedy twój Gerwazy
Zostawił cię na koszu...

SIOSTRA.

Bracie! tyle razy

Prosiłam: nie odnawiaj przycichłej boleści...

ŻALICKI.

Bal miała czas przycichnąć! lat blisko trzydzieści!
Tyle wody ubiegło, a pamiętasz przecie
Tę chwilę, gdym ci straszna zwiastował nowinę;
Stoisz mi wciąż na oczach, gdyż zrobiłaś miinę
Zupełnie jak szalona Ofelja w Hamlecie.
Małom nie pękł ze śmiechu.

SIOSTRA.

Wierzę! bardzo wierzę!

Bo wiesz ty, co jest miłość czysta i prawdziwa?
Co boleść, która często aż zmysły odbierze?...

Co...

ŻALICKI (zimno).

Czy rychło śniadanie?

SIOSTRA (z gniewem).

Już stół się nakrywa.

ŻALICKI.

To wiesz co? rzuć te smutki, boleści, wspomnienia
I pójdz lepiej zjeść zrazów...

(podaje jej rękę, ona nie bierze).

Nie przyjmiesz ramienia?

SIOSTRA (biorąc rękę jego).

Stary fiksat!

ŻALICKI.

Nas jedna wszakże rodzi matka:

We wszystkim więc jesteśmy względem siebie
[bliscy,
Jeśli ja stary fiksat, tyś... stara fiksatka!...

(Ochodzą).

Scena VII.

KAROL.

(wchodzi ze środka).

I tu niema nikogo, czy wymarli wszyscy?
Nie mogę się doczekać na panią macochę,
Ciekawym, czy też będzie podobna choć trochę
Do obrazu, co ojciec z zapałem nakreślał...
Ale musi być piękna, gdy jej wdzięków siła
Nawet starego ojca mojego podbiła...
Zdaje się, że ktoś idzie...

(Dalszy ciąg nastąpi).

szkańców domu, jak i zdrowiu ogólnemu, to wymienienie jego nazwiska byłoby skuteczniejszym napomnieniem, niż samo tylko wymienienie kary pieniężnej. Myśli tej nie podsuwamy redakcji dla szykanowania kogoś, bo dalecy od niej jesteśmy, ale wyłączenie ze względów dobra publicznego, w którym porządek ogólny przez porządek szczegółowy, nadzwyczaj ważne zajmuje stanowisko.
W....

Różne wiadomości.

— Julian Horain, założyciel Gazety Nowojorskiej, wychodzącej w języku polskim w Ameryce, usunął się od redakcji tejże gazety.

— Pierwszy koncert polski w Nowym Jorku w Ameryce, odbył się dnia 26 kwietnia r. b., pod przewodnictwem p. Rolewskiego, na dochód budowy kościoła katolickiego w temże mieście.

— „Messenger d'Orient” donosi z Hyes o śmierci księżnej Kazimiry Czetwertyńskiej, matki księżniczki Janiny.

— Jeden z lekarzy w Filadelfji, Dr. Franc. Opdyke wprowadził już w praktykę palenie zwłok, spalwszy ciało swojego syna w piecu zbudowanym w piwnicy własnego domu. Sprawozdawca dziennika „Philadelphia press” powiada, iż proces ten odbył się szybko i bez nieprzyjemnej woni, której się obawiano.

— W Filadelfji, budują wagon olbrzymiej, niepraktykowanej dotąd wielkości. Długość jego 50 stóp, szerokość 20, wysokość 16. Wagon ten ma dwa piętra i przeznaczony jest na ruchomy hotel i restaurację podczas wystawy powszechnej w 1876 r. Na parterze będzie obszerny piękny salon jadalny i kuchnia, a na piętrze 16 numerów sypialnych, każdy po 2 łóżka zawierający. Podobnych wagonów mają podobno wystawić kilka sztuk.

— „Gaz. Kiel.” pisze, że na folwarku Słowiaki pod Olkuszem, odkryto dość znaczne pokłady gliny ogniotrwałej.

— Panowie Halzelin, Gawłowski i Rozentaler w Petersburgu, utworzyli towarzystwo, które ma rozpocząć działania w połowie bieżącego roku, celem osuszania błot pod uprawę, na warunkach bardzo dogodnych dla rolników.

— Dyrekcja kolei wiedeńskiej i bydgoskiej zamierza zaprowadzić bilety tak zwane „abonamentowe.” Porządek ten zależy na tem, że przy nabyciu biletu, mogącego służyć na kilka przejazdów, dostaje się takowy wraz z odpowiednią ilością kuponów, które za każdym przejazdem konduktor oddziera. Ma to być środek ochraniający od ściśki przy kasie.

— P. Julian Ochowicz, znany zaszczytnie w piśmiennictwie naszym, w d. 4 b. m. po obronie publicznej w uniwersytecie lipskim rozprawy swojej, miał sobie przez tamtejszy fakultet filozoficzny przyznany stopień doktora filozofji.

— W tych dniach odbyła się w sądzie krotoszyńskim, subhastacja dóbr Sośnica, mających około 3,300 morgów obszaru, a oszacowanych na 200,000 talarów. Małżonka dotychczasowego właściciela, p. Chtapowska, nabyła takowe za 133,000 tal. W skutek tego upadło przeszło 100,000 tal. długów hipotecznych, pomiędzy innemi 50,000 tal. Tellusa.

— W ciągu ostatnich lat pięćdziesięciu przybyło w Pradze Czeskiej zaledwie 180 nowych domów. Ogółem jest ich w tem pięknem mieście 4,075: zatem odsetek powiększenia wynosi zaledwie 4 1/2 proc. Komorne, które wynosiło ogółem w r. 1820 zaledwie 1,700,000 ztr. doszło w r. (1873) do 8,938,000 ztr., czyli powiększyło się pięć razy, co stanowi 500 %. Obecnie wszakże daje się tam spostrzegać dążność ku niższemu cenowi mieszkań, gdyż przeszło półtora lokalów w ilości od czterech do ośmiu pokojów, stoi pustkami pomimo znacznego opuszczenia w cenie.

— W Szwecji we wszystkich szkołach wojskowych zaprowadzają naukę języka rosyjskiego, którego znajomość stała się również obowiązującą dla oficerów sztabu.

— Temi dniami w Warszawie położono kamień węgielny pod budowę szpitala dla dzieci na placu przez rząd darowanym, mającym 10,000 łokci powierzchni, a położonym przy ulicy Aleksandra, obok pomnika Kopernika i domu niezgdyś Staszica, w którym mieściło się b. Towarzystwo Przyjaciół Nauk, a dziś jest I Gimnazjum Męskie.

— B. reżysser teatru poznańskiego p. Józef Cybulski z początkiem czerwca, przywieź ma do Ciechocinka nowo-organizowane towarzystwo artystów dramatycznych, aby tamże przez lato bawiącej publiczności uprzyjemnić pobyt. Przedtem jeszcze ma dać kilka widowisk w Włocławku.

— Zasłużony na polu muzykaelem jako kompozytor, b. professor Instytutu Maryińskiego w Puławach, a ostatnio prof. Instytutu Muzycznego w Warszawie, p. Franciszek Stevich ukończył dzieło większych rozmiarów p. t. „Zarys historii powszechnej muzyki.” Przy wzrastającej coraz większej liczbie zwolenników tej, że się tak wyrazimy, *anielskiej filologii*, jaką jest muzyka, dzieło podobne, napisane przez równie kompetentnego znawcę jej dziejów, niewątpliwie pożądanym w tej gałęzi literatury okaże się nabytkiem.

— Zarząd warszawskiego Ober-Policmajstra ulegnie wkrótce stanowczym i radykalnym reformom. Odnoszący się do tego przedmiotu protokół Komitetu do Spraw Królestwa Polskiego pozyskał już w d. 17 marca 1874 roku Najwyższe zatwierdzenie. Bliższe w tym względzie szczegóły podaje „Dziennik Warszawski” w Nrze 94.

— Uwaga publiczna w Warszawie zwróconą jest obecnie na obraz Marjana Jaroczyńskiego, przedstawiający podpisanie traktatu Toruńskiego. Obraz ten, który wystawionym jest w jednym z górnych salonów Resursy Kupieckiej na cel dobroczynny, (wejście kop. 15), stanowi przedmiot obszernych, a w ogóle przychylnych rozbiórów ze strony znawców sztuki.

— Któż nie słyszał o słynnej w dziejach naszych *Smoczey jamie* na Wawelu? Otóż donoszą nam z Krakowa, że komisja archeologiczna przy c. k. królewskiej akademii umiejętności postanowiła ją rozkopać dla poszukiwań starożytnych. Czynność tę powierzono światłej opiece uczonego D-ra Altha. Roboty rozpoczęto nie od wejścia, ale od studni zamkowej, to jest z przeciwległego końca.

— Ks. Władysław Czartoryski ofiarował 100 ztr. na nagrodę za najlepszą rozprawę archeologiczną w tonie Tow. Akadem. w Krakowie.

— Zniżenie się temperatury w tych ostatnich dniach nie tylko miało miejsce w krajach zbliżonych więcej ku północy, ale także we Francji południowej, w Hiszpanji, w całych Włoszech, a nawet w Turcji i Grecji. W Konstantynopolu termometr wskazywał z rana od 6 - 1 stopni Celsjusza. Telegram zawiadamia, że śnieg padał na całej przestrzeni od gór Bałkańskich aż do Grecji.

— Papież Pius IX skończył d. 13 maja 82 lat życia. Papieżem jest od d. 17 czerwca 1846 roku, zatem rządzi kościołem katolickim blisko lat 28, najdłużej z 257 poprzedników.

— Dokonane doświadczenie przez Celverta nad konserwowaniem jaj, i wpływem różnych gazów na ich psucie i gnicie okazały, że tlen działa bardzo rozmaicie, a to stosownie, czy jest suchy, lub też wilgotny, gdyż kiedy w suchym tlenie całe jaja nie ulega najmniejszej zmianie, to w wilgotnym pokrywa się pleśnią; jeżeli zaś zrobimy szpilką jak najmniejszy otwór, to nawet w suchym tlenie całe jajko zgnije. W wilgotnym rozkład taki uskutecznia się prędzej. W wilgotnym azocie, tak całe, jako też natłuczone jaja mogą utrzymywać się trzy miesiące. W wodrze całe jak i natłuczone jaja pokrywają się puszką, ale wewnątrz są zupełnie zdrowe. W kwasie węglanym tak całe, jak i natłuczone jaja zachowują się zupełnie dobrze, bez względu na to, czy są suche, lub też wilgotne. W roztworze chloru (1/500) nie okazały jaja żadnej widocznej zmiany; tak samo w rozcieńczonym roztworze chloru, wapienia i wodoru naprzemian następował rozkład w przeciągu dni dziewięciu i pokrywał je pleśnią. Zanurzone jaja w roztworze kwasu karbolowego (1/500) pozostały wewnątrz zupełnie zdrowe.

— Na jaki rozmiar za granicą odbywa się tępienie owadów i w ogóle wszelkich zwierząt szkodliwych w gospodarstwie, dowodzą nam następujące fakty. Stowarzyszenie uczniów szkoły elementarnej w Vogelsheim w Alzacji wytepiło w 1872 r. 26,000 chrząszczy, 285 pędraków, 2564 myszy, 305 szczerów, 7565 gąsienic, 1 tchórza. Natomiast ochronili ci chłopcy czynni zwykle w innym kierunku 245 gniazd ptaków owadożernych, przez co także nie mało przyczynili się do umniejszenia liczby szkodników. Jeżeli u nas stowarzyszenia takie prawdopodobnie zawiązałyby się jeszcze nie dały, to przynajmniej zyczyćby należało, aby w każdej szkółce wiejskiej pouczano działwę, jaką to szkodę wyrządzają w gospodarstwie

owady i jakich to Bóg im nadał nieprzyjaciół w ptakach owadożernych, i że takowe ochraniać należy, a nie tępić. W Wirtembergu wytepieno w 1872 r. 230,902,000 chrząszczy. Ponieważ na każdego chrząszcza liczyć można 20 pędraków potomstwa, a każdy pędrak podczas trzyletniego perjodu swego rozwoju zjada prawie 2 funty materji roślinnej, przeto potomstwo tych zabitych chrząszczy byłoby w następnych trzech latach pożarło 9 miliardów fnt. materji roślinnej, pominawszy już tę okoliczność, że pędraki więcej psują niż pożerają. To zważywszy, przynależałoby, że kwota 15,604 ztr., którą na wytepienie tej ilości chrząszczy wydano, jest niczem.

KRÓTKI OPIS MATEMATYCZNY

KALISZA.

(Dokończenie).

Widok nieba.

Z przyczyny dziennego obrotu ziemi, ciała niebieskie pozornie odbywają ruch po sklepieniu nieba i przytem jedne z nich zawsze znajdują się nad poziomem, nigdy nie wschodzą i nie zachodzą; drugie wschodzą i zachodzą, naprzemian zjawiając się i chowając, a trzecie nakoniec nigdy nie zjawiają się nad poziomem danej miejscowości, pozostając nazawsze dla niej ukrytymi.

Stosownie do położenia Kalisza, w tem mieście:

1) wiecznie znajdują się nad poziomem te gwiazdy, których zboczenie północne nie jest mniejsze nad 38 stop. 15 min. Do takich gwiazd należą wchodzące w skład konstellacji: wielkiej i małej niedźwiedzicy, smoka i inne; te wszystkie zajmują przestrzeń, stanowiącą 19 proc. całego nieba;

2) nigdy nie wschodzą i nie zachodzą, a zawsze pozostając pod poziomem Kalisza, są dla niego wiecznie niewidzialnymi, gwiazdy o zboczeniu południowym, liczebnie większem nad 38 st. 15 min. i takowe zalegają przestrzeń wynoszącą 19 proc. całej przestrzeni nieba;

3) wschodzą i naprzemian zachodzą, przebywając część dnia nad poziomem Kalisza, a przez część pozostałą, pod nim, gwiazdy o zboczeniach północnych, lub południowych, których liczebne wartości mniejsze od 38 st. 15 min., czyli których odległości biegunowe są zawarte między 51 st. 45 m. i 128 st. 15 m., a tem samem znajdują się w pasie podrównikowym szerokim na 76 st. 30 min., obejmującym 62 proc. przestrzeni nieba;

4) w każdym czasie widzialną jest część nieba stanowiąca 50 proc. całego nieba, albo 62 proc. części mogącej być widzialną przez rok cały;

5) przechodzą przez zenit, ciała niebieskie o odległości biegunowej wynoszącej 38 st. 15 min., czyli których zboczenie jest północne i przytem wynosi 51 st. 45 min.

Z ważniejszych gwiazd najbardziej przybliżają się zenitu: gama Smoka (na 15 min.), teta Wielkiej niedźwiedzicy (na 30 min.), beta Smoka (na 39 min.) i przytem gama Smoka, w wędrówce swej przechodzi ku południowi zenitu, a dwie drugie ku północy.

Względne położenie miast gubernji kaliskiej do Kalisza.

Na zakończenie krótkiego opisu matematycznego Kalisza, zamieszcza się wykaz miast gubernji kaliskiej wraz ze stroną położenia ich względem Kalisza i odległością od Kalisza w wiorstach, przy czem PnW., znaczy stroną północno-wschodnią, PdW. południowo-wschodnią.

Miasto	Strona położenia	Odległości
Błaszki . . .	60 st. 34 m. 28 s. pdw.	25,04
Dąbie . . .	54 " 34 " 23 " pnw.	59,55
Koło . . .	39 " 2 " 29 " "	57,73
Konin . . .	13 " 19 " 22 " "	44,73
Łęczyca . . .	66 " 56 " 33 " "	80,02
Ozorków . . .	70 " — 21 " "	82,14
Stupey . . .	11 " 35 " 37 " "	56,11
Sieradz . . .	66 " 56 " 10 " pdw.	46,28
Turek . . .	46 " 37 " 18 " pnw.	36,92
Warta . . .	80 " 41 " 4 " pdw.	35,71
Wieluń . . .	28 " 33 " 58 " "	64,23
Zduńska-Wola	73 " 8 " 54 " "	57,67

Z tego wykazu pokazuje się, że wiatr wiejący w Kaliszu przy kierunku północno-wschodnim ze zboczeniem od północy ku wschodowi wynoszą cęm np. 70 stopni, jest wiatrem wiejącym od Ozorkowa.

Przegląd polityczny.

Upadek gabinetu Broglie'go jest w tej chwili sprawą najważniejszą. Jeden z wczorajszych późno otrzymanych telegramów donosi, że marszałek Mac-Mahon polecił p. Goulard'owi utworzenie nowego gabinetu.

Goulard wyraźnie się oświadczył za uchwaleniem praw konstytucyjnych i organizacją siedmioloccia.

Spokojuść zupełna panuje w całej Francji. Władza marszałka Mac-Mahon'a pozostaje najzupełniej niedotknięta przesileniem.

Manifest do narodu hiszpańskiego, ogłoszony przez nowo zamianowany gabinet marszałka Serrano, przemawia z dosyć wielką szczerością: zasługuje mianowicie na zaznaczenie, iż nie łądzi co do trudności sytuacji, którą przedstawia w rzetelnem świetle. Otwartość rządu powinaby zasługiwać na uznanie i skłonić naród do cierpliwości; podobno jednak przeciwny sprawa skutek. W stolicy i w wielu innych ważniejszych miastach, niezadowolone ma być bardzo silne. Zwolnienie kortezów, tak prędko jeszcze nie nastąpi.

Pruski system organizacji wojskowej, z kolei zaprowadza teraz u siebie Szwecja. W sejmie państwa złożony został projekt oparty na powszechnym obowiązku służby wojskowej, który to projekt da Szwecji armję 100,000 ludzi wojska liniowego i landwery, nie licząc pospolitego ruszenia, które tymczasowo nie będzie organizowanem. W marynarce szwedzkiej także zaprowadzony będzie system pruski powszechnego obowiązku służby wojskowej, co da flocie szwedzkiej 324 oficerów, 371 podoficerów, 3,650 żołnierzy marynarki i 525 rzemieślników okrętowych.

Ogłoszenia.

— (Art. nad.) — Na parę dni przed Ś. Józefem, uczciwym sposobem kupiłem kij w mieście Błazkach od kupca p. W. Kij ten z własnego przekonania, a może i dla wygody, przemieniłem z p. M. z wsi Kal. Kilka dni temu przejeżdżając jako passażer kurjerką, na przepręgu w Marchwacu, przez oberżystę Marczymskiego, z najnieprzyzwoitszą absolutnością zaatakowany zostałem o zwrot kija, które mimo towarzyszącej mi okoliczności, unikając sprzeczek z podobnymi indywiduami, oddałem. Donosząc o tem, uprzedzam sz. passażerów jadących na Marchwacz, aby byli oględni i zaopatrzonymi w świadectwa na przeżone przedmioty;—albowiem nietylko kij, ale i inne mogą mieć podobieństwo do siebie i par force przez oberżystę Marczymskiego z Marchwacza odebrane być mogą. *Dobrzelewski z Sieradza.*

UBEZPIECZENIE od gradobicia

przyjmuje pod najdogodniejszymi warunkami w Kaliszu. — **Ferdynand Weise**, Rynek № 38. (167—15-13)

Rejstra gospodarskie

w znaeznym zapasie, przez różnych wydawców i autorów wydawanych, posiada i po cenach najtańszych sprzedaje księgarnia i skład nut J. Mittwocha w Kaliszu.

Tamże **pianino** zupełnie nowe, z najstynniejszej fabryki berlińskiej, jest do sprzedania pod dogodnymi warunkami. (272—3-1)

Józef Bleszyński DENTYSTA Z WARSZAWY

przybywszy na stały pobyt do Kalisza, zamieszkał w domu p. Neumana nad cukiernią p. Fibiera, gdzie przyjmuje głównie cierpiących na ból zębów i pragnących zabezpieczyć je od zepsucia, wprawia także sztuczne zęby i w ogóle podejmuje się wszelkich czynności, ze sztuką jego związek mających. Można także dostać proszku do czyszczenia zębów.

Przyjmuje od godziny 9 do 12 przed południem i od 2 do 6 po południu. (270)

FABRYKA

Wenera Aleksandra Müller w Warszawie poleca Szanownej Publiczności **cygara**, w cenie od 2 do 6 kopiejek za sztukę. Wyłączna sprzedaż w składach **J. Rosenbluma** (275—4-1) w Warszawie.

N. Crionas Papa Nicolas

fabryka tabaczna w Odessie

poleca Szanownej Publiczności **tytonie nieprzetarte**, w cenie od 96 kop. do rs. 4 za funt. Wyłączna sprzedaż w składach (274-4-1) **J. Rosenbluma** w Warszawie.

PANNA

dobrego urodzenia i wychowania, uzdatniona do zarządu gospodarstwem domowem, nadto umiejąca krawieczyzną damską i szycie bielizny, życzy sobie przyjąć obowiązki **vice-gospodyni** w odpowiednim domu—w mieście, lub na wsi. Adres w Redakcji Kaliszanina. (273)

Młody człowiek posiadający dokładnie języki: polski i rossyjski, obeznany również z rachunkowością gorszelianą, oraz buchalterją, który przez rok jeden pozostawał na praktyce w jednym z celniejszych gospodarstw rolnych, pragnie z dniem 24 czerwca, lub 1 sierpnia r. b. przyjąć obowiązki **pisarza prowentowego** albo też buchaltera, w większym jakim majątku ziemskim. Łaskawe oferty wysyłać prosi pod adresem „I. W. Stawiszyn poste restante” (263—2-2)

FORTEPIAN

zupelnie odnowiony, o sześciu oktawach z dzwięcznym głosem jest do sprzedania. Osoby interessowane zechcą się zgłosić do p. Bettinga, w domu p. Spechta przy szossie Wrocławskiej pod Nr. 44. (276—3-1)

MIESZKANIE

przy jednej z pryncypalnych ulic Kalisza położone, składające się z 4, 5 lub 6 pokojów (podług życzenia), oraz stajni i wozowni, jest do wynajęcia od 1 lipca r. b. Bliższą wiadomość powziąć można w kantorze hotelu Berlińskiego. (269—3-1)

Browar w Smardzewie.

Sześć wiorst od Sieradza, na szossie ku Błazskom oddawna egzystujący, gdzie się wyrabia piwo wszelkiego gatunku oraz porter, jest każdego czasu do wydzierżawienia, z odpowiednimi utensyljami, lodownią obszerną tunelową, z kopalnią torfu, tuż przy browarze, pod bardzo dogodnymi warunkami; zatem dzierżawcy raczą się zgłosić na miejsce do właściciela. *Piątkowski.* (267—3-2)

APTEKA A. Rzączyńskiego

W KALISZU

przy ulicy Warszawskiej wprost poczty. Zawiadamia niniejszem, iż nadeszły wody mineralne świeże, tegorocznego czerpania,—jak i w latach ubiegłych, na żądanie dla osób biorących w okolicę; jako też wydawane będą w parku w altanie, idąc wprost z ulicy Łaziennej, codziennie zrana (od godziny 6 dla życzących używać kuracji tutaj w miejscu, przyczem także przyrządzoną będzie i serwatka od dni ostatnich b. m., na którą zamówienia przyjmuje taż apteka, oraz dostać można w aptece pastylek do robienia serwatki, dla przyrządzenia takowej w domu.

A. Rzączyński, magister farmacji. (278—3-1)

Nauczycielka

posiadająca język francuski, niemiecki i muzykę, która w tym zawodzie lat kilkanaście pracowała, życzy sobie od 1-go Sierpnia objąć obowiązki zarządu domu lub do towarzystwa, a gdyby zaś przyjęła jeszcze miejsce nauczycielki, to tylko do jednej lub dwóch panienek. Bliższa wiadomość w redakcyi Kaliszanina. (240—5-3)

SKŁAD ŻELAZA Zygmunta Brokmana

w Kaliszu rynek № 4/5.

Ma honor zawiadomić WW. Panów obywateli ziemskich i miejskich, że otrzymał transport świeżego tegorocznego **cementu portlandzkiego**, jako też **tektury smółkowej, asfaltu**, **Holz-** **cementu, smoły kamiennej, okuć** do okien i drzwi do wszelkich budowli, wyrobu ręcznego, i sprzedaje po cenach przystępnych. (264—4-2)

Bydło holenderskie

Bydło holenderskie sprzedane zostanie na licytacji we wsi Noskowie pod Kaliszem dnia 27 maja r. b. o godzinie 10 rano, a mianowicie: 10 stadników od 12—16 miesięcznych, 10 jałówek od 12—16 miesięcznych i 4 krowy od 5—7 lat mających. (252—2-1)

Osoba w wieku, życzy sobie przyjąć miejsce jak **BONA**, znająca języki: polski, francuzki i niemiecki. Bliższa wiadomość w Redakcji Kaliszanina. (259)

Mam zaszczyt zawiadomić JW. i WW. obywateli, oraz mieszkańców miasta Kalisza, iż z dniem 1-go marca r. b. zadzierżawiłem wapielnę w Trojanowie pod Kaliszem. Wszelkie obstalunki przyjmuję w handlu moim przy ulicy Kanonickiej i na miejscu; obstalunki takowe z całą skrupulatnością załatwiane będą. **Zacharjasz Beatus.** (253—6-2)

Są do najęcia od 1 lipca 1874 r. w domu W. Bilczyńskiego przy ulicy Wrocławskiej-przedmieście pod Nr. 567/8 położonym: 1) 4 pokoje w porządku z kuchnią, piwnicą i drwalnią; 2) 1 pokój z kuchnią, na 2 m piętrze; 3) spichrze na zboże. (238—3-2)

W dominium Zadąbrowiu jest do sprzedania **sto sztuk macior** zdrowych, młodych, zdatnych do chowu i tyleż jagniąt takichże, rassy Elektoral-negretti. (182—4-2)

Dołącza się dodatek.

We wtorek, z powodu Zielonych Świątek, gazeta nie wyjdzie.

OGŁOSZENIA.

Do handlu J. D. Piotrowskiego

przy ulicy Warszawskiej

nadszedł świeży transport: **wyrobów platerowanych, samowarów tulskich, dywanów, rolos, serwet ceratowych, tac, miednic, massy do podłóg, noży stołowych i kuchennych, tac wyrobu japońskiego, waliz, szklanek, kieliszków i t. p.**, które to towary tak doбором gatunków jak elegancją i gustem odznaczają się, po jak najprzystępniejszych cenach sprzedają. **J. D. Piotrowski.** (248-6-5)

Znaczny transport

OBIC PAPIEROWYCH

z najlepszych fabryk,

nadszedł do składu materiałów piśmiennych **A. Sejdel** w rynku naprzeciw apteki W. Hildebrandta. Ceny bardzo przystępne. (203-8-4)

W dobrach **Zborów**, o milę od miasta Kalisza, zawakowała

Posada Kassjera,

z przyzwoitą pensją i utrzymaniem. Przedewszystkiem potrzebna jest znajomość języka ruskiego, prowadzenia rejestrów i rachunków gorzelnicznych.

Ktoby więc życzył sobie podjąć się tej posady, raczy się zgłosić do Zborowa, lub w Kaliszu do domu Bozena, we wtorek i piątek. (260-2-2)

DO
GŁÓWNEGO SKŁADU
ORYGINALNYCH AMERYKAŃSKICH MASZYN DO SZYCIA
z słynnej fabryki The
Singer Manufacturing Company, New-York,

nadszedł drugi transport maszyn, a mianowicie:

New-family — Nowe familijne.

Medium — " " wykładane perłową macią.

Cloth Nr. 1 i 2 — Rzemieślnicze. większego formatu.

Maszyny słupkowe, ułatwiające wszelkie reparacje i wszywanie taśmy gumowej do starego obuwia.

Maszyny ręczne różnego rodzaju.

Oliwa rafinowana amerykańska do maszyn niepozostawiająca osadu w mechanizmie.

Każda maszyna, z powyższej fabryki pochodząca, zaopatrzoną jest w certyfikat (świadectwo) wystawione przez samą fabrykę w Nowym-Yorku i przez jej Prezydenta **Mr. Onlee A. Hopper** podpisane, — wszelkie zaś maszyny systemu Singera, nieposiadające takiego certyfikatu, nie są oryginalne, lecz naśladowane. Nauka szycia **bezpłatnie**.

Skład główny na Kalisz i okolice w kantorze komissowo-ekspedycyjnym

ADAMA KEMPINSKIEGO,

w Kaliszu w domu W. Kota.

(277-3-1)

PRENUMERATA

wszystkich pism periodycznych, krajowych i zagranicznych, w księgarni **Alfonsa Hurtig** w Kaliszu. (226-6-6)

Dnia 16 maja roku b. zgubiony został **złoty kolczyk**, francuskiej roboty, z mozaiką. Łaskawy znalazca raczy zwrócić takowy do Redakcji Kaliszanina a w razie żądania otrzyma nagrody rs. 1.

W dobrach Śliwniki w Prusach nad samą granicą Król. Polsk., jest do sprzedania każdego czasu kilka **stadników** dwuletnich i rocznych czystej krwi holenderskiej, oraz **20 baranów** Negretti wełnistych i zdrowych. (255-3-3)

Medal z wystawy Wiedeńskiej 1873 roku. Ważne dla oszczędnych gospodyń.

Pierwsza Russko-Polska parowa fabryka

ORJENTALNEJ SULTAŃSKIEJ KAWY FIGOWEJ

Gustawa Ritter w Warszawie,

poleca także nowo wyrabianą

francuzką uniwersalną kawę czekoladową,

która z przyczyny swej dobroci rozpowszechniła się w całej Francji, funt tej kawy sprzedaje się po kop. 16; oraz **kawę orjentalną sultanską figową** po kop. 22 1/2 za funt, przewyższającą wszelkie dotychczas znane surogaty. Opinia pierwszorzędných lekarzy i szpitali miasta Warszawy brzmi, iż kawa w mojej fabryce wyrabiana, nietylko zastępować może miejsce zwyczajnej, lecz że służy jako środek pożywny i przez chorych każdego rodzaju z chęcią przyjmowaną bywa. Fabryka sprzedaje także oryginalny **pieprz królewski**, zwany Paprika, funt po kop. 80; wzmiankowany pieprz jest o 200% lepszy i zdrowszy. Kupcom odstępuje się odpowiedni rabat. Polecam się względem Szanownej Publiczności,

Gustaw Ritter Inżynier i właściciel fabryki,

w Warszawie ulica Ś-to Jerska i w Wiedniu II Wintergasse Nr. 70.

(243-3-3)

BRONISŁAW DREŻEWSKI

DENTYSTA BERLIŃSKI

przedłużywszy jeszcze swój pobyt na czas niejaki, przyjmuje pacjentów w hotelu Berlińskim pod Nrem 14 i 15, codziennie od godziny 9-ej do 12-ej w południe i od 3-ej do 5-ej po południu. (241-0-6)

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY

pod firmą
J. FINGERHUT

w Kaliszu, ulica Wrocławska Nr. 184.

Mam zaszczyt zawiadomić Szanowną Publiczność, że dalej prowadzić będę po ś. p. ojcu moim zakład fotograficzny, istniejący od lat 15-tu w mieście tutejszem. Ażeby zadość uczynić dzisiejszym wymaganiom, sprowadziłem najnowsze maszyny z Wiednia, jak również zakład przerobiłem tak, ażeby światłem podług upodobania kierować. Szanowna Publiczność fotografująca się w tym zakładzie, odbiera na żądanie przed obstalunkiem jeden egzemplarz próbny, dla oceny roboty: w razie niepodobania się, nie żądam żadnego wynagrodzenia.

Ceny fotografii są następujące:

12 biletów wizytowych . . . rs. 3.
6 " " " " " 1 kop. 50.
3 bilety wizytowe . . . " 1.

12 biletów gabinetowych . . . rs. 8.

6 " " " " " 5.

Fotografie w większym formacie od rs. 3 do rs. 50.

Jakób Fingerhut.

(213-10-9)

KANTOR BANKIERSKI Władysława Bersohn & Comp. w Warszawie.

Podaje niniejszem do wiadomości Szanownej Publiczności, że powierzyłem Agenturę sprzedaży pożyczek premjowych na rozplątę, oraz upoważniłem do przyjmowania rat, za kwitami, podpisem naszym opatrzonemi, kolektorowi p. N. Landau i p. St. Rosenthal w Kaliszu.

Władysław Bersohn et Comp.

Powołując się na powyższe ogłoszenie, mamy zaszczyt zawiadomić Szan. Publiczność, iż sprzedaż pożyczek premjowych 5% uskutecznić będziemy 1 i 2-ej emisji. Przy zaliczeniu **tylko rs. 10**, staje się nabywca właścicielem biletu premjowego przez co jest możność wygrania rs. 200,000 i wiele pomniejszych kwot. Następną ratę płaci się po rs. 5. O bliższych warunkach można się dowiedzieć u podpisanych.

Nejman Landau i Stanisław Rosenthal

(191-8-6) W KALISZU.

Nowo otworzony Magazyn Ubiorów Męzkich JULJANA SOWIŃSKIEGO

w Kaliszu

przy ulicy Marjańskiej № 13.

Przyjmuje wszelkie obstalunki z materiałów własnych jako też z dostarczonych i wykończa jak najakuratniej podług najnowszych żurnali i wymagań mody, na czas umówiony, po cenach nader umiarkowanych. (242-3-2)

Sto arkuszy papieru listowego i 50 kopert z wybiciem cyfr, lub imienia i nazwiska na poczekaniu, za kop. 50, 60, 75 i rs. 1; sto biletów wizytowych za kop. 75 i rs. 1, każdego czasu dostać można w księgarni **J. Mittwocha** w Kaliszu. (254-4-2)

Od dnia 1-go lipca 1874 roku w folwarku Rypinek jest do wypuszczenia w czteroletnią dzierżawę

CEGIELNIA

z dedaniem 350 sążni drzewa po cenie rs. 2 kop. 30 za sążeń. Bliższa wiadomość na miejscu.

(249-4-3)

DOBRA

położone w powiecie Tureckim, nad rzeką Nerem odległe od miasta Uniejowa i Dąbia mila 1, od Łęczycy mile 2, od Turku mil 4. Mające rozległości dominialnej włók 43, w tych łąg włók 8 1/2 z odpowiedniami zabudowaniami i inwentarzem, są do sprzedania. Wiadomość bliższą powziąć można u Patrona Porowskiego w Kaliszu. (261-2-2)

W Cepowie Górnym powiatu tureckiego pomiędzy Uniejowem a Dąbiem są do sprzedania **400 macior** zdalnych do chowu, **200 skopów i 200 dwulatek.**

(251-3-3)

LOS Y I AKCJE.

Losy do klasy V obecnej loterii, w całych, pół i ćwiertkach, oraz akcje Tow. Zach. Szt. Piękn. Warszawskiego i Krakowskiego, są jeszcze do nabycia w kantorze loterii przy księgarni i składzie nut J. Mittwocha w Kaliszu. Tamże przyjmuje się prenumerata na wszelkie gazety i pisma perjodyczne krajowe i zagraniczne.

(266-4-1)

Srednie ceny targowe w ostatnim tygodniu.

		od		do	
		ruble i kopiejki		ruble i kopiejki	
Pszeniczy . . .	korzec . . .	8	68	9	50
Zyta . . .	" . . .	6	60	6	90
Jęczmienia . . .	" . . .	5	10	6	—
Gryki . . .	" . . .	5	10	6	—
Grochu . . .	" . . .	—	—	—	—
Prosa . . .	" . . .	—	—	—	—
Kartofli . . .	" . . .	2	40	2	70
Rzepak zimow. . .	" . . .	—	—	—	—
" letniego . . .	" . . .	—	—	—	—
Lnianki . . .	" . . .	—	—	—	—
Owsa . . .	" . . .	3	90	4	20
Oleju lnianego . . .	garniec . . .	—	—	—	—
" rzepakowego . . .	" . . .	—	—	—	—
Nafy . . .	" . . .	—	—	—	—
Okowity wiadro . . .	" . . .	6	20	—	—
Wódki . . .	" . . .	3	40	—	—
Wołowiny 1 gatunku . . .	funt . . .	—	—	11	—
" 2 " . . .	" . . .	—	—	10	—
Ciełeciny . . .	" . . .	—	—	8	—
Baraniny . . .	" . . .	—	—	—	—
Wieprzowiny . . .	" . . .	—	—	13	—
Sadła i Słoniny . . .	" . . .	—	—	27	—
Masła niesolonego . . .	" . . .	—	—	—	—
" solonego . . .	" . . .	—	—	—	—
Karpia . . .	" . . .	—	—	—	—
Szczupaka . . .	" . . .	—	—	—	—
Chleba pszennego . . .	" . . .	—	—	7	—
" żytniego . . .	" . . .	—	—	4	—
" razowego . . .	" . . .	—	—	3	—
Drzewa opado. twar. sążeń kub. . .	" . . .	13	—	—	—
" mięk. " . . .	" . . .	10	—	—	—
Siana pud . . .	" . . .	—	—	29	—
Słomy . . .	" . . .	—	—	20	—

Kurs Giełdy Warszawskiej.

Dnia 19 maja 1874 r.

Monety i papiery.		żądano / płacono	
		Ruble i kopiejki	
Pół-Imperjały rossyjskie . . .	—	—	—
Pruskie tal. . .	—	—	—
Listy zast. 3 okresu serji I. za rsr. 100 . . .	94	15	93
" " " serji II. " 100 . . .	93	—	92
" " " nowe 5% z r. 1869. . .	92	60	92
Oblig. Towarzystwa Kred. Ziems. . .	—	—	—
Listy Likwidacyjne za rsr. 100 . . .	78	15	7
Bilety Banku Cesarstwa z roku 1860 . . .	97	75	96
Nowa rossyjs. pożyczka premjo. 1864 . . .	169	50	167
" " " 1866 . . .	165	—	—
Akcje Drogi Żel. Warsz.-Wied. za szt. . .	93	50	92
" " " Warsz.-Bydgoskiej . . .	72	50	—
" " " Głow. Tow. Ros. Drog Żelaz. . .	—	—	147
" " " Drogi Żelaz. Warsz.-Terespolskiej . . .	8	75	115
Obligacje Kolei Żelaz. Terespolskiej . . .	—	—	—
Akcje Kolei Żel. Fabrycz.-Łódzkiej . . .	100	—	—
5% Listy Zastawne Rossyjskie . . .	102	25	101

Wartość kup. od L. Z. starych . . .	163	2
" " " nowych . . .	204	6
" " " Likwidac. . .	186	3

Weksle.

Berlin: Weksel 100 talarowy 8 d. . .	108	15	7	85
Londyn: 1 funt szterling 3 m. . .	7	30	7	28
Parыз: 300 franków 2 m. . .	87	60	87	30
Wiedeń: 150 florenów 2 m. . .	97	20	96	76
Moskwa: 100 rsr. 1 m. . .	—	—	—	—
Petersburg: 100 rsr. krótki. . .	—	—	—	—
" " " 3 m. . .	98	—	—	—

Kalendarz astronomiczny kaliski.

D N I A	S ł o Ń c a				D n i a				K s i e ż y c a			
	Wschód		Zachód		Długość		Przybyło		Wschód		Zachód	
22 maja — piątek	g.	m.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	g.	m.	g.	m.
23 " sobota	4	0 r.	7	54 w.	15	54	8	11	we	1	25 r.	—
24 " niedziela	3	58 "	7	55 "	15	57	8	14	we	1	40 "	—
25 " poniedziałek	3	57 "	7	57 "	16	0	8	17	we	1	52 "	—
	3	56 "	7	58 "	16	2	8	19	we	2	2 "	—

Wantuchy do wełny

z angielskiego płótna, nowej formy sprzedaje **A. WEGIERSKI**. Obstalunki przyjmuje N. Szczaniecki w Kaliszu ulica Józefina Nr. 561. Również jest tamże jeszcze **50 korcy jęczmienia** wyborowego do siewu na sprzedaż. (221-3-3)